

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

XLVIII. Ioannes Trithem. Abbas S. Iacobi Herbipolensis, Iacobo Kymolano
Carmelitani ordinis Theologo & mathematico salutem.

urn:nbn:de:0128-1-17336

verisimilis mali, quod per abusum prauorum hominum contingere posset, cum nostris inuentis mali non minus vterentur ad malum quam boni ad bonum. Secunda est maxima speculationis, quæ sine labore maximo nequeat consummari. Et quæ tanti laboris retributio, nisi auri forsitan pondus modicum, quod transitorium est, & ob id à Christiano monacho potius contemnendum. Pro mercede temporali nunquam mihi fuit animus laborandi, qui me vocatum in vineam Regis conspicio sempiterni. Tertia vero causa est, indoctrina plebis aestimatio, qua omne quod non intelligunt malis artibus adscribunt. Nihil adhuc scripsi, de quo merito quispiam possit admirari, nihil feci stupendum, & tamen vulgi opinionem patior, dum magum me plerique arbitrantur, asseuerantes me suscitasse mortuos, euocasse ab inferis demones, prædixisse futura, furesque reduxisse carminibus & ligasse latrones. Quæ omnia conficta & e mentita nec feci vnquam nec cogitavi quidem. Libros fateor magorum plerosque legi, non vt imitarer, sed vt eorum superstitiones pessimas aliquando redarguendo confunderem, quod largiente Domino Iesu Christo breui me facturum confido. Quid putas de me opinabitur stulta hominum indoctorum futura temeritas, cum steganographiam in lucem produxero, quæ talia confinxit de me mædacia cum nihil adhuc viderit archani. Quamuis non magnifacio hæc garrulamenta imperitorum, conscientia testimonio contentus: dare tamen occasionem suspicionis male quantum fuerit possibile non intendo. Vale sanus & felix, veteris amicitia robore firmus & constans. Ex Herbipoli 16. die mensis Augusti. Anno Christianorum 1507.

XLIIII.

IOANNES TRITHEM, ABBAS S. IACOBI HERBIPOLENSIS,
Iacobo Kymolano Carmelitani ordinis Theologo & mathematico salutem.

LITERAS tuas Kymolane quas prima die Maii ex Gandauo scripsisti ad me, vltima die mensis Iulii per quendam mercatorem accepi, in quibus te more tuo rerum mearum ostendis percupidum, de quo tibi gratias ago immortales. Scias ergo velim, me Christo Iesu miserante, sanum & incolumem, & quod te multorum relatione audiuisse scribis, abbatiam resignauisse Spanhemensem, & eam in qua nunc dego pauper voluntate spontanea acceptasse. Causas huius commutationis audiuisti ex me, cum ante biennium vna essemus in Colonia Agrippina. Bibliothecam pretiosam duorum milium voluminum, quam olim vidisti, integram dimisi in Spanheim, quia de monasterii substantia comparata fuit. Nihil enim proprium mihi est, qui monachum iuxta regulam sanctissimi patris nostri Benedicti profiteor. Quosdam vere libellos de rebus naturæ mysticis & archanis, quorum lectio non omnibus conducit, mecum detuli Herbipolim, qui ad Spanheim nunquam pertraherent. Græca quoque volumina centum & Hebraica præter Bibliam illam paruulam impressam, simul cum cæteris in monasterio dimisi. Comparavi autem postea mihi in traque lingua volumina de pecuniis mihi donatis à Marchione Brandenburgensi, & si quibus indigerem amplius mihi cum tempore prouidebo. Prior mihi in Abbatia Spanhemensi successit, homo sane quem intus & in cute nouisti, qui non magnificat studium scripturarum, à quo si vellem libros Græcos vili precio facile redimerem. Sed non placet mihi Spanhemensi cœnobio suum auferre decorem, quem magno satis pretio comparavi. Sufficit mihi paupertas mea, qui paucis didici esse contentus, cum tempus iam mihi videatur adesse quo multitudo ad vnitatem debeat reduci. Multa & ferme incredibilia legi, satis est, opera sequantur aliquando tempus postulat. Quid opus est multa legendo percurrere, cum sufficere ad necessariam eruditionem pauca queant? Scatet hodie voluminibus mundus, totque in lucem quotidie veniunt libri, vt nemo sit, qui legere omnes possit. Ars enim quam impressoria vocant tempore infantiae meæ apud Moguntiam metropolim Francorum inuenta, infinita pene & veterum & nouorum volumina quotidie producit in lucem. Ioannes Amorbachius ciuis Basiliensis, vir doctus & integerrimus, anno præterito omnes diui Augustini libros quotquot inuenire potuit in quindecim voluminibus satis emendate impressit. Simili diligentia formis excussit omnia opera sanctorum Hieronymi & Ambrosii, impressurus etiam de nouo diui Papæ Gregorii opuscula, quorum aliqua male, aliqua vero nunquam fuerunt impressa. Sed de his hæcenus. Scire cupio abs te quid factum sit cum literis quas tibi Colonia tradideram

Libanio

Tritemium
v. s. m.
gum.

Impressoria
quando in-
uenta.

FAMILIARES

n hominum contingere posset, cum nobis
m quam boni ad bonum. Secunda est
atio. Nam vt vidisti, opus est aduic & acat
o nequeat consummari. Et quoz uari labo
m, quod transitorium est, & ob id a Clauis
mercede temporali nunquam mihi fuit
Regis conspicio sempiterni. Tertia uero
od non intelligunt malis artibus adhibere
possit admirari, nihil feci stupendi. At
erique arbitrantur, asseuerantes me futuris
ixisse futura, fureque rediisse carminibus
entia nec feci vnquam nec cogitauit
vt imitaret, sed vt eorum superfluitate
, quod largiente Domino Iesu Christo
inabitur stulta hominum in odorem
roduxero, que talia consinxi de me
non magnificatio hac garrulamenta impo
tamen occasionem suspitionis male qua
us & foelix, veteris amicitia robore
i. Anno Christianorum 1507.

LIIII.
S. IACOBI HERBIPOLENSIS
ni ordinis Theologo & mathe
salutem.

de Mai ex Gandauo scripsisti ad me, vitine de
accepi, in quibus te more tuo rerum meam
n mortales. Scias ergo velim, me Christo les
multorum relatione audisse scribis abbi
qua nunc dego pauper voluntate spozoz
diuisti ex me, cum ante biennium vna esset
sam duorum milium voluminum, quam o
quia de monasterii substantia comparari
am iuxta regulam sanctissimi patris nos
rebus naturae mylticis & archanis, quoz ob
Herbipolim, qui ad Spanheim nunquam
& Hebraica prater Bibliam illam parauim
odimisi. Comparauit autem postea milia
tatis à Marchione Brandenburgeri, & spoz
uidebo. Prior mihi in Abbatia Spanheim
ouisti, qui non magnificat studium impo
o facile redimerem. Sed nō placet mihi spoz
quem magno satis pretio comparari. Suffi
ntentus, cum tempus iam mihi videatur
ci. Multa & ferme incredibilia legi, dicit
Quid opus est multa legendo percurrere
la queant? Scatet hodie voluminibus
vt nemo sit, qui legero omnes possit. An
infantia meae apud Moguntiam metropoli
um & nouorum volumina quotidie puz
Basilienfis, vir doctus & integerimus, anno
ot quot inuenire potuit in quindecim volu
diligentia formis excussit omnia opera in
sturus etiam de nouo diui Papae Grego
vero nunquam fuerint impressa. Sed de
lit cum literis quas tibi Colonia tradidit
Liana

IOHANNIS TRITHEMII

Libanio Gallo mittendas in Franciam: Scripsi enim mihi interea, & nullam facit earum
mentionem, quo fit vt eas in manus illius peruenisse addubitem. Ioannes Paleonydorus
concar melita tuus quando vltimo recessit à me ex Spanheim, in breui se reuerfurum pro
nfit, & ecce transierunt iam anni quatuor, in quibus nihil audire de illo vel percipere vl
piam potui. Si tibi constat vbi sit an viuus vel mortuus, me quam primum certiore red
das precor. Ego hic sedens in loco solitudinis & quietis victoria de inimicis facta mihi va
& literis sacris, experiorque verum quod scriptura promittit diuina: *Bonum est viro cum*
portauerit iugum Domini ab adolescentia sua, quia sedebit solitarius & tacebit, & lenabit se supra se.
Tu supplex ora pro me ad Deum, qui pauperem de inopia releuat, vt me custodire in sua
10 volutate dignetur. Scio enim breue tempus esse peregrinationis meae in terra, & vt Seneca
inquit, punctum est quod viuimus, & adhuc puncto minus. Et hoc minimū specie qua
dam longioris spacia natura diuisit. Nam aliud ex hoc infantiam esse voluit, aliud pueritiā,
aliud adolescentiam, aliud inclinationē quandam ab illa in senectam, quam propriis gra
uam in commodis non finit esse quietam, vt iusta consideratione dixerit vir quidam sapi
ens in ecclesiastico: *Occupatio magna creata est omnibus hominibus, & iugum graue super filios. Ad*
dam, a die exitus de ventre matris eorum, vsq; ad diem sepulture eorum in terram matrem omnium.
Omnia enim qua de terra sunt in terram conuertentur. Et propterea homo vanitati si
milis factus est, quoniam dies eius sicut vmbra praetereunt. Ecce breues anni transeunt, &
semitam per quam non reuertemur ambulamus, multique repleti miseris continuis ad
20 ueritatam agitur procellis. Quid enim sumus miseri mortales, nisi ventus & vmbra,
qui in turbatione viuimus, & in momento decedentes amplius non comparemus, Sicut
Sophocles in Aiace furemtem Vlystem introducit loquentem:

ἴποι γδ θύμας ἴδ' ἐν οὐρανῷ ἀδρόν κελύ
Εἶδ' οὐρανὸν ἴδ' ἐν οὐρανῷ ἀδρόν κελύ id est:
Video enim nos nihil existentes aliud, quam
Simulachra quoz quoz viuimus, seu leuem vmbra.

Vnde Homerus poctarum princeps, hominis intuens miseriam ingemiscit dicens
in Iliad. 9. quod & ipse non ignoras:

Οὐ μὲν γδ τ' ἴπῳ δέτ' ἐν ἰσοπέδῳ πορ ἀνδρ' ἴδῃ
Πάντ' ὅτ' ἴδου τ' ἐν οὐρανῷ ἀδρόν κελύ
Non enim cerie aliquid est miseris homine
Omnium qua spirant in terra serpuntique.

Arborum foliis comparandi sumus, vt idem Homerus dicit in sexto, quoniam sicut
folia cadunt de arboribus hycome properante, ac veris alia tempore succrescunt: ita & ho
minum genus aliud quidem nascitur, aliud vero moritur. Folium quod semel deciderit,
amplius ad arborem non confurgit, & homo posteaquam semel moritur, ad hanc vitam
deinceps nullatenus reuertetur. *Proh superi quantum mortalia pectora caeca nactis habent? Viui*
mus mortales, & morituros non cogitamus. Lætatur, gaudeamus, & amplectimur caduca tan
quam semper victuri, & cum existimamus minime hinc rapimur quasi nunquam nati. O
Kymolane cogitemus nouissima nostra dum cogitasse iuuat, ne tarde ignauiam vitæ plo
40 remus. Grammatica Lascaris Graeca quam tibi Coloniae commodaueram tua sit, quoniā
mihi necessaria non est. Habeo enim similem alteram Venetiis nuper impressam. Nemi
nē hic Graecis noui literis intentum, prater vnicum Engelhardum Funck Decanum no
uū monasterii, virum doctum & tam carmine quam prosa exercitatu. Vale nostri memor
ad Deum. Ex Herbipoli decimafexta die mensis Augusti. Anno Christianorum 1507.

Tren. 3.

Cap. 40.

Fragilitas
hominum.

Glanci ver
bu sunt.
cū vno qdā
λαο ἴπῳ,
ἐπὶ δ' ἴδ' ἴδ' ἴδ'
ἀνδρ' ἴδ' ἴδ'
ἴδ' ἴδ' ἴδ' ἴδ'.

D. Engel
hardus
Funck.

XLV.

IOAN. TRIT. AB. MONASTERII DIVI IACOBI IN SVBRANO HER
bipolensi, Christiano Maffescu presbytero Gandani in cenobio diui Hieronymi
30 commoranti, amico chariss salutem.

Q VANTO cupiam scire desiderio quid agas, quomodo valeas, & quid scribas noui,
aut si chronicon perfeceris tuum, nec literis possum exprimere, nec verbis, cum
longe sumus ab inuicem disiuncti, notum tibi facere. Maxime tamen optarem tuas ali
quando videre de temporum supputatione lucubrationes, quas mihi dudum abseribere
pollicitus es. Quinque iam anni effluxerunt ex eo tempore, quo Chronicam scribere ad
Aaa 3 orsus